

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระพุทธศาสนาได้ดำรงคงอยู่ตั้งแต่สมัยพุทธกาลจนมาถึงทุกวันนี้ได้ ก็ด้วยพุทธบริษัท อันได้แก่ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา หรือ แบ่งเป็น ๒ คือ บรรพชิต (นักบวช) กับคฤหัสถ์ (ผู้ครองเรือน) ได้เอาใจใส่ทะนุบำรุง โดยประกอบกับความศรัทธาอันแรงกล้าของพุทธบริษัท และ ทุกบริษัทนั้นยังมีความเคารพในพระรัตนตรัย ปฏิบัติตามหลักไตรสิกขา ดังพุทธพจน์ว่า “เมื่อตถาคต ปรินิพพาน ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา ในพระธรรมวินัย ยังมีความเคารพยำเกรงในพระศาสดา ในพระธรรม ในพระสงฆ์ ในสิกขา และในกันและกันนี้แล จักเป็นเหตุเป็นปัจจัยให้พระสัทธรรม ตั้งมั่น อยู่ได้นาน”^๑

พุทธบริษัททุกหมู่เหล่า ต่างเป็นเจ้าของพระพุทธศาสนาาร่วมกัน “พระพุทธเจ้าตรัสไว้แล้วว่าพุทธบริษัททั้ง ไม่ใช่แต่ฝ่ายใดฝ่ายเดียว แต่มีทั้งพระสงฆ์ และญาติโยม หรือ บรรพชิต และคฤหัสถ์ ทั้งหมดนี้เป็นเจ้าของพระพุทธศาสนา เรามีสิทธิ์เท่ากัน”^๒ และมีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติเอื้อเพื่อ เอื้อ ประโยชน์ต่อกันและกัน หน้าที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือการจะต้องทะนุบำรุงพระพุทธศาสนา ก่อนที่ พระพุทธองค์จะดับขันธปรินิพพาน พระศาสดาทรงตรัสกับพระอานนทว่า “ธรรมและวินัยที่เราแสดง แล้ว บัญญัติแล้วแก่เธอทั้งหลาย หลังจากเราล่วงลับไปก็จะเป็นศาสดาของเธอทั้งหลาย”^๓ “อันนี้ก็ถือว่าพระพุทธเจ้าตรัสถึงมาตรฐานสังฆธรรมในพระพุทธศาสนาว่า เมื่อพระองค์นิพพานแล้ว ก็ให้ถือว่าพระธรรมวินัยนี้เป็นศาสดา”^๔ ดังนั้น หน้าที่ที่สำคัญที่สุด ของชาวพุทธ คือ การรักษาพระธรรมวินัย ไว้ให้มั่นคง นั่นเอง

นับตั้งแต่พระพุทธศาสนาได้เข้ามาประดิษฐานในประเทศลาว ประชาชนลาวได้ยอมรับนับ ถือ และพร้อมเพรียงกันปฏิบัติตามพระธรรมคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า โดยการเลิ ก่นับถือผีฟ้าผีดินทรงเจ้าเข้าผีและการบูชาเทพต่างๆหันมานับถือพุทธศาสนาแทน จนทำให้ พระพุทธศาสนามีความเจริญรุ่งเรืองเรื่อยมา ถึงแม้ว่าในบางครั้งพระพุทธศาสนาจะถูกสงครามรุกราน ทำให้พุทธศาสนาในลาวเสื่อมโทรมลงไปบ้าง แต่เนื่องจากประชาชนลาวมีความศรัทธาหนักแน่นใน พระพุทธศาสนาอยู่แล้ว ได้ช่วยกันบำรุงรักษาพระศาสนาให้มั่นคงจนมาถึงปัจจุบัน เมื่อประเทศลาว

^๑ อ.ปญจก. (ไทย) ๒๒/๒๐๑/๓๔๓-๓๔๔.

^๒ พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), ภัยแห่งพระพุทธศาสนาในประเทศไทย, (กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิพุทธธรรม, ๒๕๔๕), หน้า ๕๐.

^๓ ที.ม. (ไทย) ๑๐/๒๑๖/๑๖๔.

^๔ พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), พุทธบริษัทกับพระธรรมวินัย, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ ปัญญา, ๒๕๓๖), หน้า ๑๘.

ได้รับเอกราชแล้ว ทางเราก็ได้ร่วมมือกับประชาชนดำเนินการฟื้นฟูบูรณะพระศาสนาอย่างเต็มที่^๕ และอีกปัจจัยหนึ่งที่สำคัญที่สุดในการทะนุบำรุงพุทธศาสนาให้มั่นคงและเจริญรุ่งเรืองเรื่อยมา ก็คือ พระมหากษัตริย์ที่เป็นผู้นำในแต่ละยุคสมัยได้มีศรัทธาอันแรงกล้าในพุทธศาสนาเป็นอย่างดี จะเห็นได้จากเอกสารที่บันทึกไว้ในปี พ.ศ. ๒๔๖๔ พระเจ้าวรวงศ์เธอกรมหมื่นราชนิกุล ได้พามเหสีและลูกจำนวนหนึ่งขึ้นไปไหว้พระบาง ที่นครเชียงใหม่ “หลวงพระบาง” และก่อนหน้านั้นใน พ.ศ. ๒๐๙๓ สมัยเจ้าไชยเชษฐาธิราช ขึ้นครองราชย์แทนพระราชบิดา พระองค์ได้สานต่อเจตนารมณ์ของพระบิดา เป็นผู้มีศรัทธาในพระพุทธศาสนา พระองค์ได้สร้างวัดวาอาราม สร้างพระพุทธรูป และพระธาตุเจดีย์มากมาย เพื่อให้เป็นที่สักการบูชาของพุทธศาสนิกชน จึงทำให้พระพุทธศาสนามีความรุ่งเรืองพอสมควร พระองค์ได้มอบนครเชียงใหม่ให้พระสงฆ์เป็นผู้รักษาพร้อมด้วยพระบาง^๖

สำหรับเมืองปากเซ แขวงจำปาสัก เมื่อพระพุทธศาสนาได้เข้ามาตั้งหลักปักฐานอย่างแนบแน่น พวกเขาก็ได้ยึดหลักพระธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาเป็นวิถีในการดำเนินชีวิต จนกระทั่งทำให้พระพุทธศาสนาได้เจริญงอกงามไปตามลำดับ นับตั้งแต่พระเจ้าฟ้างุ้มได้นำเอาพระพุทธศาสนาเข้ามาเผยแผ่ ในดินแดนอาณาจักรลาวล้านช้างในราวปี พ.ศ. ๑๘๙๖ ความสัมพันธ์ระหว่างพระสงฆ์กับประชาชนก็เป็นไปอย่างใกล้ชิดและมั่นคงตลอดมา ความสัมพันธ์อันมั่นคงนี้ ได้ขยายตัวต่อวิถีชีวิตของคนลาวเป็นอย่างมากทั้งในวัดและหมู่บ้านนั้น ๆ เพราะวัดเป็นที่พักผ่อนใจ เป็นสถานที่ประกอบพิธีกรรม และการประชุมตลอดจนประเพณีต่าง ๆ โดยมีพระสงฆ์เป็นที่พึ่งทางใจของญาติโยม และพระพุทธศาสนาก็มีการพัฒนาไปตามยุคสมัย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ยามเมื่อประเทศประสบกับปัญหาทางการเมือง พุทธบริษัททั้งหลายก็ไม่ได้นั่งนอนใจแต่ได้ช่วยกันทะนุบำรุงรักษาพระพุทธศาสนาให้รอดพ้นจากภัยอันตรายทั้งหลายได้ ด้วยเหตุว่า พระพุทธศาสนาเป็นสถาบันสำคัญที่สุด เป็นที่พึ่งที่ระลึกของพ่อแม่ประชาชน คือพระพุทธศาสนามีบทบาทหน้าที่ในการอบรมสั่งสอนและผลิต บัณฑิต ปัญญาชน พระสงฆ์ได้รับการศึกษาเล่าเรียนเป็นอย่างดี จนสามารถปฏิบัติหน้าที่ด้านสังคมสงเคราะห์ต่าง ๆ ได้ไม่ว่าจะเป็นการศึกษา การเผยแผ่ศีลธรรม จริยธรรม สาธารณูปการ และสาธารณสุข^๗

เมื่อภิกษุปฏิบัติดีชาวบ้านย่อมเลื่อมใสศรัทธาและปฏิบัติตาม แต่หากเกิดปัญหาในหมู่สงฆ์ขึ้นมาจนไม่อาจเป็นตัวอย่างที่ดีต่อชาวบ้านได้เมื่อนั้นชาวบ้านย่อมไม่นับถือคำสอนของพุทธศาสนา ดังนั้น สถาบันสงฆ์จึงมีความสำคัญต่อสังคมด้านการนำพาสังคมไปสู่วิถีชีวิตที่ดีงามทั้งด้านวัตถุ จิตใจ กล่าวได้ว่า สถาบันสงฆ์เป็นผู้นำด้วยการเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติตามคำสอนของพุทธศาสนา

^๕ พระอาจารย์ ดำธิง ฝ.ทัมมิกะมุณี, **พระพุทธรูปและพระพุทธรูปในปะเทดลาว**, สำนักพิมพ์สุชะนาบใจ, ฏวยเบบมะฆาณะถอม ๒๐๑๐, หน้า ๒๒๙.

^๖ พระอุดมศักดิ์ ปัญญาโร (แก้วพันธุ์วงศ์), ศึกษาการดำเนินชีวิตตามศรัทธาในพระพุทธศาสนาของชาวพุทธลาว, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖), หน้า ๑.

^๗ สมศักดิ์ ปิยธมโม (อินทะเสน) อิทธิพลของพระพุทธศาสนาที่มีต่อสังคมลาวในแขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), หน้า ก.

ดังนั้น พุทธบริษัท จึงควรช่วยกันปกป้องพุทธศาสนาเพื่อไม่ให้ความเสื่อมเกิดขึ้น^๘ เพราะการทำหน้าที่ต่อกันไม่ถูกต้องระหว่างพุทธบริษัททั้งสองฝ่ายคือฝ่ายบรรพชิต และคฤหัสถ์นั้นจะทำให้เป็นเหตุนำมาซึ่งความวุ่นวายก่อให้เกิดความเสื่อมคลายศรัทธาและจะนำไปสู่ความแตกแยกในหมู่คณะ”^๙ เมื่อประเทศชาติก้าวเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์มีหลายสิ่งหลายอย่างที่แทรกซ้อนเข้ามาในพุทธศาสนา เป็นต้นก็คือเรื่องของการทะนุบำรุงที่คลาดเคลื่อนไม่เหมาะสมโดยการให้ความสำคัญกับปัจจัยภายนอกมากเกินไป ทำให้การทะนุบำรุงที่ผิดนี้มีได้ส่งผลเสียหายแก่บรรพชิต และคฤหัสถ์เท่านั้น กลับส่งผลเป็นส่วนหนึ่งของการทำลายพระพุทธศาสนาทางอ้อม^{๑๐} ทำให้พุทธบริษัทในปัจจุบันต่างประพฤติดิฉัตรวินัยและกฎระเบียบบ้านเมือง เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม มักกระทำตามอัตวิสัยของตน อันเป็นสาเหตุให้เสื่อมเสียภาพพจน์ของพุทธศาสนา จึงควรจะปรับเปลี่ยนวิธีการทะนุบำรุงพระพุทธศาสนาที่คลาดเคลื่อนไปให้ถูกต้อง^{๑๑}

ดังนั้น จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงการทะนุบำรุงพระพุทธศาสนาของพุทธบริษัทในเมืองปากเซ สาธารณรัฐ ประชาธิปไตย ประชาชนลาว ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า น่าจะเป็นประโยชน์ในการที่จะทะนุบำรุงพระพุทธศาสนา ในปัจจุบัน และ อนาคตให้พุทธศาสนาได้เคียงคู่กับคนลาวตลอดไป ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นหนึ่งใน พุทธบริษัท ผู้วิจัยตระหนักอยู่เสมอว่า หากมีการกิจอันใดในการทะนุบำรุงพระพุทธศาสนาให้ดำรงคงอยู่คู่ชาติลาวสืบไป แม้จะเป็นกำลังเพียงน้อยนิด ก็จะไม่แน่วแน่ทำหน้าที่นี้ให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ให้สมกับเป็นพุทธบริษัทของพระพุทธองค์

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาบทบาทของพุทธบริษัทในการทะนุบำรุงพระพุทธศาสนาในสมัยพุทธกาล

๑.๒.๒ เพื่อศึกษาบทบาทของพุทธบริษัทในการทะนุบำรุงพระพุทธศาสนา ในเมืองปากเซ สาธารณรัฐ ประชาธิปไตย ประชาชนลาว

๑.๒.๓ เพื่อศึกษาบทบาทของพุทธบริษัทในการส่งเสริมทะนุบำรุงพระพุทธศาสนา ในเมืองปากเซ แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐ ประชาธิปไตย ประชาชนลาว

๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ

๑.๓.๑ บทบาทการทะนุบำรุงพระพุทธศาสนาของพุทธบริษัทในสมัยพุทธกาลเป็นอย่างไร

๑.๓.๒ บทบาทการทะนุบำรุงพระพุทธศาสนาของพุทธบริษัทในเมืองปากเซ แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐ ประชาธิปไตย ประชาชนลาว เป็นมาอย่างไร

^๘ พระธรรมมยุร ชนติธโร (ภูมิตเนศ) บทบาทของพุทธบริษัทในการปกป้องสถาบันสงฆ์ , วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๔), หน้า ๑.

^๙ พุทธทาสภิกขุ, การบำรุงพระศาสนา, (นนทบุรี : ศูนย์สืบอายุพระพุทธศาสนา), หน้า ๘.

^{๑๐} ราชประมุขประจำปี ๒๐๑๓ ถิ่นละนะ อ.ม.ส ๑๐ ถิ่นเมืองถ้ำวันທີ ๐๘/๐๗/๒๐๑๓, หน้า ๑.

^{๑๑} เลื่องกฏวกัน หน้า, ๘

๑.๓.๓ บทบาทของพุทธบริษัทในการการส่งเสริมทะนุบำรุงพระพุทธศาสนา ในเมืองปากเซ แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐ ประชาธิปไตย ประชาชนลาว เป็นอย่างไร

๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งขอบเขตการศึกษาออกเป็น ๔ ส่วน คือ

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่ บทบาทการทะนุบำรุงพระพุทธศาสนาในสมัยพุทธกาล บทบาทการทะนุบำรุงพระพุทธศาสนาของพุทธบริษัทในเมืองปากเซ และบทบาทของพุทธบริษัทในการการส่งเสริมการทะนุบำรุงพระพุทธศาสนา ในเมืองปากเซ แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐ ประชาธิปไตย ประชาชนลาว

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านเอกสาร ศึกษาจากเอกสารที่เป็นข้อมูลปฐมภูมิ ได้แก่ พระไตรปิฎก ฉบับภาษาไทยและภาษาบาลีของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และเอกสารข้อมูลที่เป็นข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ งานวิจัย บทความทางวิชาการ ตำราวิชาการ เอกสาร ข้อมูลสื่ออิเล็กทรอนิกส์ หนังสือ สื่อ สิ่งตีพิมพ์ต่างๆ ซึ่งเกี่ยวกับเรื่องการบำรุงรักษาพระพุทธศาสนา

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านประชากร และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ที่นำมาศึกษาครั้งนี้ มีจำนวนทั้งสิ้น ๓๐ รูป / คน ได้แก่ (๑) กลุ่มพระสงฆ์ จำนวน ๑๐ รูป (๒) กลุ่มอุบาสก จำนวน ๑๐ คน (๓) กลุ่มอุบาสิกา จำนวน ๑๐ คน ที่อยู่ในเมืองปากเซ สาธารณรัฐ ประชาธิปไตย ประชาชนลาว

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านพื้นที่ ศึกษาในเมืองปากเซ แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐ ประชาธิปไตย ประชาชนลาว

๑.๕ คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

บทบาท หมายถึง หน้าที่และผลงานของพุทธบริษัทในการทะนุบำรุงพระพุทธศาสนา

พุทธบริษัท คือหมู่ชนที่นับถือพระพุทธศาสนา มี ๔ จำพวกคือภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา หรือ แบ่งเป็น ๒ คือ บรรพชิต (นักบวช) กับคฤหัสถ์ (ผู้ครองเรือน)

ทะนุบำรุง หมายถึง การอุปถัมภ์ค้ำชู การดูแล และปกป้อง พระพุทธศาสนาของพุทธบริษัทเพื่อให้พระพุทธศาสนามั่นคงและเจริญรุ่งเรืองตลอดไป

๑.๖ ทบทวนเอกสารและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทของพุทธบริษัทในการทะนุบำรุงพระพุทธศาสนา ในเมืองปากเซ สาธารณรัฐ ประชาธิปไตย ประชาชนลาว” ซึ่งได้ศึกษาจากพระไตรปิฎก เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

๑.๖.๑ เอกสารที่เกี่ยวข้อง

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต) ได้กล่าวไว้ในหนังสือชีวิตที่สมบูรณ์ว่า “เมื่อญาติโยมอุปถัมภ์บำรุงพระสงฆ์พอดีก็ทำให้พระสงฆ์สามารถทำกิจคือเล่าเรียน ปฏิบัติและเผยแผ่สั่งสอนได้เต็มที่ เมื่อพระสงฆ์ทำหน้าที่ของตนดีแล้ว พระศาสดาดำรงอยู่ ก็ทำให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน

ฉะนั้นญาติโยมที่อุปถัมภ์บำรุงพระสงฆ์ก็จะได้ทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา จึงถือว่ามีส่วนร่วมในการสืบต่ออายุพระพุทธศาสนาด้วย”^{๑๒}

พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตฺโต) ได้เขียนหนังสือ **พุทธศาสนาในเอเชีย** ระบุว่า ในด้านศาสนา ถึงแม้ชาวล้านช้างจะได้รับนับถือพุทธศาสนาแบบมหายานผ่านทางจีนมาตั้งแต่ครั้งยังอยู่อาณาจักรอัยลาวเช่นเดียวกับชาวไทยพวกอื่นในสมัยของขุนหลวงเม้า (ลีเมา หรือลิ้วเมา ก็ว่า) เมื่อประมาณ พ.ศ. ๖๒๐ แล้วต่อมาเมื่อมาถึงอาณาจักรลาวล้านช้างนี้ ความเชื่อนั้นคงจะเลือนลางจางหายไปแล้ว จึงปรากฏว่าราษฎรทั่วไปนับถือผีสางเทวดาอันเป็นของพื้นเดิมแต่สมัยโบราณ ทำให้ต้องมีการประดิษฐานพระพุทธศาสนาขึ้นใหม่และในคราวนี้เป็นพระพุทธศาสนาแบบเถรวาทที่นำเข้ามาจากอาณาจักรเขมร

เรื่องนำพุทธศาสนาเข้าสู่อาณาจักรล้านช้างมีหลักฐานต่างกันเป็น ๒ อย่าง ฝ่ายหนึ่งว่านางแก้วเกงยา มเหสีของพระเจ้าฟ้างุ้มทรงเป็นพุทธศาสนิกชนผู้เคร่งครัด ครั้นได้ทรงเห็นเจ้านายและราษฎรนับถือผี พากันลั้มช้าง ม้า วัว ควาย ทำพิธีกรรมก็ทรงสังเวชพระทัยจึงทูลพระสวามีให้นำพุทธศาสนาจากกัมพูชาเข้าไปประดิษฐาน พระเจ้าฟ้างุ้มก็ทรงส่งทูตไปแจ้งความประสงค์แก่กัมพูชาเข้าไปประดิษฐาน พระเจ้าแผ่นดินเขมรจึงทรงส่งคณะพระภิกษุสงฆ์ มีพระมหาปาสมัตเถระ ซึ่งเป็นอาจารย์ของพระเจ้าฟ้างุ้ม และพระมหาเทพลังกาเป็นหัวหน้าพร้อมด้วยนักปราชญ์ ช่าง และคนแวดล้อมบริวารจำนวนมาก นำพระพุทธรูปปางห้ามญาติชื่อว่า “พระบาง” และพระไตรปิฎก พร้อมทั้งศาสนวัตถุอื่นๆ ไปพระราชทานแก่พระเจ้าฟ้างุ้ม

ส่วนหลักฐานอีกฝ่ายหนึ่งว่า เมื่อพระเจ้าฟ้างุ้มครองราชย์ แล้วไม่นานก็ปรากฏว่าทรงมีพระทัยโหดร้ายทารุณ ความทราบถึงกษัตริย์กัมพูชาผู้เป็นสวามี (พ่อตา) จึงมีรับสั่งให้พระเจ้าฟ้างุ้มไปเฝ้าแล้วพระราชทานโอวาทให้ปกครองพลนิกรตามหลักธรรมในพระพุทธศาสนาให้สมาทานศีล ๕ และส่งกลับล้านช้างพร้อมด้วยคณะพระภิกษุสงฆ์^{๑๓}

มาร์ติน สจ๊วก ฟ็อกซ์ (Martin Stuart Fox) ผู้เขียนหนังสือเรื่อง **“Buddhism and Political in Lao, Cambodia, Myanmar and Thailand”** (2006) ได้ระบุว่า บริบทของประเทศลาวในสมัยล่าอาณานิคมของฝรั่งเศสนั้น พระสงฆ์และผู้นำชาติ ทำการเคลื่อนไหวทางการเมือง จนมีการประยุกต์หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเข้าเป็นหลักสังคมนิยม หรืออาจเรียกได้ว่าเป็นสังคมนิยมพระพุทธศาสนา “Buddhism Socialism” นักการเมืองมีส่วนร่วมในพิธีกรรมทางศาสนา และประกาศยกเลิกความเชื่อเรื่องผี ให้ความสำคัญต่อบุญบั้งไฟน้อยลง พรรคคอมมิวนิสต์ประชาชนลาว (Communist Lao People) มีท่าทีอย่างชัดเจนต่อพระพุทธศาสนาในเชิง “เคารพ และปกป้อง

^{๑๒} พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), **ชีวิตที่สมบูรณ์**, (กรุงเทพมหานคร : สหธรรมิก, ๒๕๔๒), หน้า ๓.

^{๑๓} พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตฺโต), **พุทธศาสนาในเอเชีย**, (กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภา, ๒๕๕๕, พิมพ์ครั้งที่ ๖), หน้า ๑๙๓ – ๑๙๔.

พระพุทธศาสนา” ซึ่งพระสงฆ์ส่วนใหญ่ให้ความสนับสนุนเพื่อต่อต้านรัฐบาลหุ่นหลังโดยสหรัฐอเมริกา^{๑๔}

พระเทพปัญญาภว (อาภาโค) ได้เขียนบทความเรื่อง **ความรับผิดชอบต่อพระพุทธศาสนา** ไว้ในประวัติและผลงานนิพนธ์พระสุทธรรมาธิบติ (เพิ่ม อาภาโคเถร) ว่า “คฤหัสถ์ควรรับภาระต่อพระศาสนา ดังนี้ ๑ ศึกษา ๒ ปฏิบัติ ๓ เผยแผ่ ๔ ป้องกันศัตรู ๕ บำรุงให้มั่นคง แม้ไม่มีศัตรูศาสนาก็ต้องบำรุงปรุปร่งเหมือนกัน ถ้าไม่มีเหตุจำเป็นให้สมควรกันแล้ว ก็ถึงจุดจบเช่นเดียวกัน คือบำรุงให้มีวัดบำรุงให้พระภิกษุสามเณรบวชสืบพระพุทธศาสนาบำรุงให้มีการศึกษาเล่าเรียนและปฏิบัติบำรุง ให้มีการเผยแผ่บำรุงให้วัดมีถาวรวัตถุเป็นสัญลักษณ์ของพระพุทธศาสนา”^{๑๕}

ทรงประชุมประจำปี ๒๐๑๓ ถิ่นละมุน อ.พ.ส ๑๐ ถิ่นเมือง ระบุว่า พระสงฆ์ - สามเณร ในทิวแห่งของข้าพเจ้าก็คือ พระสงฆ์ลาวในทิวแห่งได้เสริมขยายบทบาทของตน ให้มีความเข้มแข็งเป็นเจ้าตนเอง มีความตื่นตัว ห้าวหาญต่อการงาน มีความสามัคคี เผยแผ่ศีลธรรมคำสั่งสอน ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และนโยบายของภาครัฐ ในแต่ละระยะ

คณะ อ.พ.ส แต่ละชั้นได้เอาใจใส่ประสานสมทบกับอำนาจการปกครอง แต่ละชั้นปฏิบัติโครงการดำเนินงาน ขององค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาวในชั้นแขวง ชั้นเมือง ให้มีความสามัคคีภายใน และภายนอก ระหว่างพระสงฆ์สามเณร และสั่งสอนญาติโยมพุทธศาสนิกชนให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มีความหนักแน่น เข้มแข็ง เสริมขยายมูลเชื้ออันดีงามที่บรรพบุรุษได้ปฏิบัติสืบต่อกันมา พร้อมกันปฏิบัติแนวทางยุทธศาสตร์ ของพรรค - รัฐเราคือ การกิจปกป้องรักษา และพัฒนาประเทศชาติให้รุ่งเรืองศรีวิไล^{๑๖}

ขงสีเฝือกรุดติถุน ขงวงละอาจารย์ โสมสี แก้วจรวง อาถิกปะทาน อ.พ.ส แฉวงจำปาสัก พบว่า คนลาว ชาตลาว ของพวกเราก็มี่ประวัติศาสตร ความเป็นมาที่ติดพันทางด้านศาสนา โดยเฉพาะพระพุทธศาสนา อันได้เกลี้ยกล่อมในจิตสำนึกอันเป็นมโนธรรมของคนลาวทุกเผ่า มีความอ่อนโยนซื่อสัตย์สามัคคี และมีมนุษยสัมพันธ์แต่ดึกดำบรรพ์แล้วยิ่งทำให้เชื้อชาติเผ่าพันธุ์ของพวกเราได้สนิทแน่นขยายความรักและความผูกพัน มีน้ำใจเพื่อแผ่ต่อกันโดยผ่านพระพุทธศาสนา อันเป็นที่เคารพอนุภน้อม ของคนลาวบรรดาเผ่าเกือบทั้งหมดชาติ^{๑๗}

พระดำริ ว.ทัมมิภะมุณี พระดำรง (พ.ธรรมมิกมุณี) ได้กล่าวถึงพระพุทธศาสนาในประเทศลาวไว้ในหนังสือ **“พระพุทธรูปในปะเทดลาว”** (๒๐๑๐) ว่า ประเทศลาวเป็นปะเทดหนึ่งที่

^{๑๔} Martin Stuart Fox **Buddhism and Potical in Laos, Cambodia, Myanmar and Thailand**, Presennted at The Cambodia, Myanmar and Thailand Summer School, Asia Paia Week,2006 on the 30th January 2006.

^{๑๕} พระเทพปัญญาภว (อาภาโค), **ความรับผิดชอบต่อพระพุทธศาสนา**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์กรมการศาสนา, ๒๕๔๓), หน้า ๑๖๕-๑๖๖.

^{๑๖} **ทรงประชุมประจำปี ๒๐๑๓ ถิ่นละมุน อ.พ.ส ๑๐ ถิ่นเมือง** ถังวันທີ ๐๘/๐๗/๒๐๑๓, หน้า ๑.

^{๑๗} เฝือกรุดติถุน ขงวงละอาจารย์ โสมสี แก้วจรวง อาถิกปะทาน อ.พ.ส แฉวงจำปาสัก, หน้า ๑.

นับถือพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ ประชาชนในประเทศประมาณ ๙๐ % เป็นชาวพุทธ ซึ่งพุทธศาสนาได้มีอิทธิพลอยู่ในจิตใจของคนลาวมาหลายพันปีแล้ว ตั้งแต่สมัยอาณาจักรศรีโคตรบอง ที่เจริญรุ่งเรืองมาแต่สมัยพุทธกาล จนมาถึงศตวรรษที่หนึ่งแห่ง ค.ศ แต่ได้เสื่อมอำนาจจากการปกครองลงเมื่ออาณาจักรพุนัน ได้รุ่งเรืองขึ้นในบริเวณลุ่มน้ำโขง อาณาจักรศรีโคตรบองก็ได้เจริญมากกว่า ๕๐๐ ปี ก็ได้เสื่อมลงอีก^{๑๘}

พระมหาดาวสยาม วชิรปณฺโญ ได้กล่าวถึงประวัติความเป็นมาของพระพุทธศาสนาในประเทศลาวไว้ในหนังสือ “พระพุทธศาสนาในลาว” ว่า นับตั้งแต่ได้รับอิทธิพลจากการเผยแผ่พระพุทธศาสนาหลังจากการทำสงครามครั้งที่ ๓ มาจนถึงปัจจุบัน นอกจากนั้น ยังได้ให้ความสำคัญความสัมพันธ์ระหว่างคณะสงฆ์ไทย-ลาว และความใกล้เคียงกันระหว่างวัฒนธรรมทั้งสองประเทศ^{๑๙}

มหาสิลา วีรวงค์ ได้กล่าวไว้ในหนังสือ (พงศาวดารลาว) ว่า การศึกษาของลาวในอดีตว่าเริ่มจากการศึกษาทางพระพุทธศาสนาในสมัยล้านช้างตอนปลาย ยุคของเจ้าสุริยวงศาธรรมิกราช อันเป็นนโยบายที่สำคัญอย่างหนึ่งที่สร้างคนให้มีความรู้ในการดำรงชีวิต ทำมาหากิน มีวัฒนธรรมอันดีงาม ทั้งนี้การศึกษาในสมัยนี้มี ๒ แบบคือ ๑) การศึกษาเกี่ยวกับศาสนาเรียกว่า คติธรรม ๒) การศึกษาเกี่ยวกับการบ้านการเมืองเรียกว่า คดีโลก พระสงฆ์และฆราวาสจะเรียนทั้งคติโลกและคติธรรม มีการสร้างวัดเพิ่มขึ้น ซึ่งก็คือขยายโรงเรียนนั่นเอง ผู้สอนก็คือพระสงฆ์และสามเณรที่อยู่วัด โดยไม่ได้คิดค่าเรียนค่าสอน พระสงฆ์สามเณรยังคงสงเคราะห์นักเรียน นักศึกษา คนที่ยากไร้ หรือคนที่มาจากต่างถิ่น วัดยังเป็นที่พักพิงอาศัยของพระสงฆ์สามเณรและฆราวาสจำนวนมาก จนกว่าจะสิ้นสุดการเรียนแล้วจึงได้กลับบ้าน ซึ่งได้เป็นประเพณีสืบทอดมาหลายศตวรรษ^{๒๐}

๑.๖.๑ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สมศักดิ์ ปิยธมฺโม (อินทเสน) ได้ทำการวิจัย “อิทธิพลของพระพุทธศาสนาที่มีต่อสังคมลาวในแขวงจำปาสัก สาธารณรัฐ ประชาธิปไตย ประชาชนลาว” ระบุว่า สำหรับแขวงจำปาสักเมื่อพระพุทธศาสนาได้เข้ามาตั้งหลักปักฐานอย่างแน่นหนา ประชาชนก็ได้ยึดหลักพระธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาเป็นวิถีในการดำเนินชีวิต จนกระทั่งทำให้พระพุทธศาสนาได้เจริญงอกงามไปตามลำดับ นับตั้งแต่พระเจ้าฟ้างุ้มได้นำเอาพระพุทธศาสนาเข้ามาเผยแผ่ ในดินแดนอาณาจักรลาวล้านช้างในราวปี พ.ศ. ๑๘๙๖ ความสัมพันธ์ระหว่างพระสงฆ์กับประชาชนเป็นไปอย่างใกล้ชิดและมั่นคงตลอดมา ความสัมพันธ์อันมั่นคงนี้ ได้ขยายตัวต่อวิถีชีวิตของคนลาวเป็นอย่างมากทั้งในวัดและหมู่บ้าน

^{๑๘} พระดำริฏี ผ.ทัมมิกะมุณี พระพุทธศาสนาในปะเทดลาว, สำนักพิมพ์มูสะบะบะใจ, ฏูเทบมะชานะถอบ ๒๐๑๐, หน้า ๒๒๙.

^{๑๙} พระมหาดาวสยาม วชิรปณฺโญ, พระพุทธศาสนาในลาว, (เชียงใหม่ : บรรณกรการพิมพ์, ๒๕๔๕), หน้า ๕.

^{๒๐} มหาสิลา วีรวงค์, พงศาวดารลาวภาษาลาว, แปลโดยสำนักงาน ส.ธรรมภักดี, ปพข, ๒๕๔๕, หน้า ๖๔.

นั้นๆ เพราะว่าเป็นที่พิกผ่อนใจ เป็นสถานที่ประกอบพิธีกรรมต่างๆ การประชุมตลอดจนประเพณีต่างๆ มีพระสงฆ์เป็นที่พึ่งทางใจของญาติโยม และพระพุทธศาสนาก็มีการพัฒนาไปตามยุคสมัย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ยามเมื่อประเทศชาติประสบกับปัญหาทางการเมือง พุทธบริษัททั้งหลายก็ไม่ได้นิ่งนอนใจกับช่วยกันทะนุบำรุงพระพุทธศาสนาให้รอดพ้นจากภัยอันตรายทั้งหลายได้ ด้วยเหตุว่าพระพุทธศาสนาเป็นสถาบันสำคัญที่สุด เป็นที่พึ่งที่ระลึกของพ่อแม่ประชาชน คือพุทธศาสนามีบทบาทหน้าที่ในการอบรมสั่งสอนและผลิต บัณฑิต ปัญญาชน พระสงฆ์ได้รับการศึกษาเล่าเรียนเป็นอย่างดี จนสามารถปฏิบัติหน้าที่ด้านสังคมสงเคราะห์ต่าง ๆ ได้ไม่ว่าจะเป็นการศึกษา การเผยแผ่ศีลธรรม จริยธรรม สาธารณูปการ และสาธารณสุข”^{๒๑}

พระอุดมศักดิ์ ปัญญาโร แก้วพันธุ์วงศ์, ทำการวิจัยเรื่อง “**ศึกษาการดำเนินชีวิตตามศรัทธาในพุทธศาสนาของชาวพุทธลาว**” พบว่า อาณาจักรจำปาสักหรือแขวงจำปาสัก ปัจจุบันเป็นเมืองพุทธเป็นเมืองแห่งนักปราชญ์ พระพุทธศาสนาได้มีความเจริญงอกงามเป็นลำดับมา ประชาชนชาวนครจำปาสักได้มีความใกล้ชิดและผูกพันกับพุทธศาสนาเป็นอย่างมาก กษัตริย์ลาว “ผู้นำลาว” ในอดีต และประชาชนก็ได้เลื่อมใส ศรัทธาในพุทธศาสนาเป็นอย่างยิ่ง เป็นชีวิตจิตใจ จากหลักฐานต่างๆ ในทางประวัติศาสตร์ ที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนา สามารถเป็นที่ยืนยัน เชื่อถือได้ถึงความเชื่อมั่นและศรัทธาของชาวลาว และชาวนครจำปาสักที่มีต่อพระพุทธศาสนา ดังนั้น จึงไม่แปลกใจเลย ในอดีตที่ผู้ปกครองได้แบ่งเบาภาระความรับผิดชอบบ้านเมือง ให้พระสงฆ์เป็นผู้ช่วยปกครองรักษา เพื่อให้บ้านเมืองได้รอดพ้นจากภัยคุกคามภายนอก และพระพุทธศาสนาก็ยังได้ทรงอิทธิพลทางด้านจิตใจถึงความเชื่อต่อชาวลาว ในเรื่องบาปบุญ คุณโทษ ในอดีตถึงปัจจุบัน^{๒๒}

พระครูวิสิฐปัญญาวัฒน์ และคณะ ได้ทำการวิจัยเรื่อง “**อิทธิพลพระพุทธศาสนาในประเทศลาว**” ซึ่งเป็นการศึกษาพระพุทธศาสนาในประเทศลาวในมิติเชิงประวัติศาสตร์ จากการวิจัยพบว่า นับแต่การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้ามาสู่ดินแดนสุวรรณภูมิ โดยพระอูตตระเถระ และพระโสณะเถระ ภายใต้พระราชนิพนธ์ของพระเจ้าอโศกมหาราชแห่งราชวงศ์เมารยะ พระพุทธศาสนาในประเทศลาวมีความชัดเจนทางประวัติศาสตร์มากที่สุดคือยุคของพระเจ้าฟ้างุ้มมหาราชจนถึงยุคของพระเจ้าไชยภูมิร ซึ่งเป็นผู้ก่อตั้งอาณาจักรจำปาสัก จนทำให้อาณาจักรนี้เป็นศูนย์กลางแห่งการเผยแผ่พระพุทธศาสนา นอกจากนี้ คณะผู้ศึกษาให้ความสำคัญอิทธิพลของพระพุทธศาสนาต่อประเทศลาว เช่น สังคม การเมือง และเศรษฐกิจด้วย^{๒๓}

^{๒๑} สมศักดิ์ ปิยธมโม (อินทเสน) อิทธิพลของพระพุทธศาสนาที่มีต่อสังคมลาวในแขวงจำปาสัก สาธารณรัฐ ประชาธิปไตย ประชาชนลาว, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), หน้า ก.

^{๒๒} พระอุดมศักดิ์ ปัญญาโร แก้วพันธุ์วงศ์, ศึกษาการดำเนินชีวิตตามศรัทธาในพุทธศาสนาของชาวพุทธลาว, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖), หน้า ๗.

^{๒๓} พระครูวิสิฐปัญญาวัฒน์ และคณะ, อิทธิพลพระพุทธศาสนาในประเทศลาว, **พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๕๓), หน้า ๖๕.

พระวิจิตรพงศ์ ภาวะพงศ์ ผู้เขียนวิทยานิพนธ์เรื่อง “**พระสงฆ์กับความสัมพันธ์ระหว่างอุบลราชธานี กับจำปาสัก**” พ.ศ. ๒๕๓๒-๒๕๕๑ ได้กล่าวว่า หลังจากการเปลี่ยนแปลงการปกครองมาเป็นระบบสังคมนิยมของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ในปี ค.ศ. ๑๙๗๕ เป็นต้นมา การดำเนินนโยบายของ สปป.ลาว ถูกกำหนดเหตุการณ์ในเวทีการเมืองการปกครองตามแบบฉบับประเทศสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ ดำเนินนโยบายที่เข้มงวดต่อประชาชน สั่งห้ามไม่ให้แต่งตัวเลียนแบบชาวตะวันตก การฟังเพลงที่เตรียมนำมาค้าคั้นจะถูกสั่งห้ามทันที ส่วนทางด้านสถาบันศาสนาได้ยกเลิกตำแหน่งสังฆราช พระภิกษุสามเณรหลายรูปต้องอพยพข้ามฝั่งไปประเทศไทย ส่วนพระสงฆ์ฝ่ายวิปัสสนากรรมฐาน รัฐมองว่า ไม่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ ทำให้เสียเวลาโดยเปล่าประโยชน์ รัฐบาลจึงเพิ่มผลผลิตด้วยการให้เลี้ยงหมู ไก่ และปลูกผัก พระสงฆ์ที่คัดค้านถูกนำตัวไปสังหารชีวิต ต่อมาเมื่อเหตุการณ์บ้านเมืองได้กลับสู่ภาวะสงบ รัฐบาลได้ผ่อนปรนต่อพระพุทธศาสนา ทำให้มีจำนวนภิกษุสงฆ์เพิ่มขึ้น พระสงฆ์เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศทุก ๆ ด้าน ที่สำคัญคือเผยแผ่ศีลธรรม และการเปิดรับความช่วยเหลือจากต่างประเทศ ส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างเมืองทั้งสองเริ่มคึกคัก มีการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ เนื่องจากเมืองทั้งสองมีวิถีชีวิต และวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีคล้ายเคียงกัน ^{๒๔}

พระโสภณวิหารการ (วิศิษฐ์ สุวีโร ป.ธ ๔) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “**บทบาทของพระครูหลวงโพนสะเม็กกับพระพุทธศาสนาในประเทศลาวและภาคอีสาน**” พบว่า ท่านพระครูโพนสะเม็กแห่งราชอาณาจักรล้านช้าง หรือนครเวียงจันทน์ ในอดีตท่านได้มีส่วนในการสร้างความเจริญให้แก่ทั้งศาสนาจักร คือขอบเขตของพระพุทธศาสนา อาณาจักร คือเป็นหลักชัยของบ้านเมืองในการสร้างอาณาจักรจำปาสักซึ่งอยู่ทางประเทศลาวตอนใต้ นอกจากนั้นท่านยังเป็นประธานนำเหล่าพุทธศาสนิกชนทำการบูรณะ ซ่อมแซมพระธาตุพนมอันเป็นพระเจดีย์ที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุส่วนพระอุระหรือที่เรียกว่าพระอัฐมธาตุ เป็นต้น บทบาทของท่านพระครูหลวงโพนสะเม็กต่อราชอาณาจักรนั้นเราจะเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีบทบาททางด้านการเมืองมากเพราะในตอนช่วงปลายรัชสมัยของพระเจ้าสุริยวงศาสิทธิราช ก็เกิดกรณีพิพาทหรือการแย่งราชสมบัติขึ้น จนเป็นเหตุให้ท่านพระครูต้องอพยพคนลงใต้ไปนครจำปาสัก ต่อไปจนถึงพนมเปญของเขมร^{๒๕}

ทรงคุณ จันทจร ได้ทำวิจัยเรื่อง “**การศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการจัดการศึกษาและศาสนาเพื่อความร่วมมือในการพัฒนารูปแบบและขบวนการศึกษาและศาสนาระหว่างไทยลาว**” กล่าวว่า ความเชื่อของประชาชนต่อพระสงฆ์ในสมัยก่อนนั้น ก็เนื่องจากพระสงฆ์เป็นผู้นำทางด้านจิตใจและปัญญา เพราะพระสงฆ์เป็นผู้รอบรู้กว่าชาวบ้าน เป็นอาจารย์สอนวิชาชีพระต่าง ๆ ให้แก่ชาวบ้าน รวมทั้งพระสงฆ์รู้สภาพความเป็นไปของสังคม เข้าใจความรู้สึกนึกคิดของประชาชน มองเห็นสภาพสังคมของชาวบ้านอย่างทั่วถึง เหมือนกับผู้ที่ยืนอยู่ที่สูงสามารถมองเห็นสภาพความเป็นไปได้

^{๒๔} พระวิจิตรพงศ์ ภาวะพงศ์ พระสงฆ์กับความสัมพันธ์ระหว่างอุบลราชธานี กับจำปาสัก ๒๕๓๒-๒๕๕๑ วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสังคมศาสตร์และการพัฒนา คณะศิลปศาสตรมหาวิทยาลัอุบลราชธานี, ๒๕๕๒, (บทคัดย่อ).

^{๒๕} พระโสภณวิหารการ, บทบาทของพระครูสะเม็กกับพระพุทธศาสนาในประเทศลาวและภาคอีสาน, สารนิพนธ์พุทธศาสตรบัณฑิต ๒๕๕๔, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔), หน้า ๗๗.

ทั้งหมด คำแนะนำตักเตือนต่าง ๆ ของพระสงฆ์จึงมีค่า เมื่อมารวมกับจิตใจของพระสงฆ์ ซึ่งชาวบ้านเห็นว่าพระสงฆ์เป็นผู้มีบุญคุณเพราะสามารถทำประโยชน์ให้แก่ชาวบ้านความเชื่อมั่นจึงหนักแน่นขึ้น^{๒๖}

พระคำหยาด รัตดาวงษ์ (Ven.Khamyad Rasdavong) ได้ทำวิจัยเรื่อง “A Historical study of Buddhism in the Lao People’s Democratic Republic from 1975 to 2004 ce.” ซึ่งเป็นการศึกษาวิจัยเชิงเอกสาร โดยให้ความสำคัญ ๒ ประเด็นคือ ๑) ความเป็นมา และพัฒนาการ พระพุทธศาสนาในประเทศลาว ซึ่งเป็นการศึกษานับตั้งแต่ยุคศรีโคตรบองจนถึงยุคสังคมนิยม ๒) ประวัติพระพุทธศาสนาในสาธารณรัฐ ประชาธิปไตย ประชาชนลาว ในปี ค.ศ. ๑๙๗๕ โดยผู้วิจัยให้น้ำหนักระหว่างพระพุทธศาสนากับการเมือง ในแง่ของการนำเอาพระพุทธศาสนาเป็นเครื่องมือทางการเมือง โดยโฆษณาชวนเชื่อชาวพุทธให้หันมาสนใจระบบการเมืองที่สำคัญ คืออุดมการณ์ของพรรค และนโยบายพรรคซึ่งเป็นหนทางเดียวที่จะทำให้ประชาชนลาวจักได้หลุดพ้นจากความทุกข์ยาก^{๒๗}

ดริรัตน์ ปิ่นประยงค์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การศึกษาบทบาทของอุบาสกอุบาสิกา ในการบำรุงพระพุทธศาสนา ศึกษาเฉพาะกรณี การบำรุงพระพุทธศาสนาของผู้ปฏิบัติงานการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย สายงานธุรกิจระบบส่ง” ระบุว่า การบำรุงพระศาสนา นอกจากจะ ทำให้พระศาสนามั่นคงเจริญเป็นที่พึ่งแก่สัตว์ทั้งหลายแล้ว อุบาสก อุบาสิกา จะต้องบำรุงให้ถูกตัวศาสนาจริง ๆ คือ จะต้องเรียนรู้ธรรมะ ให้ถูกให้ตรง นำมาปฏิบัติให้เกิดผลในส่วนของการอุปถัมภ์บำรุงพระสงฆ์ นั้น ก็คือได้ทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา จึงถือว่า มีส่วนร่วมในการสืบต่ออายุพระพุทธศาสนา หากสรุปความรับผิดชอบต่อพระพุทธศาสนา หรือการบำรุงพระพุทธศาสนา อุบาสก อุบาสิกา ควรรับภาระต่อพระศาสนา ดังนี้ ๑) ศึกษา ๒) ปฏิบัติ ๓) เผยแผ่ ๔) ป้องกันศัตรู ๕) บำรุงให้มั่นคง การบำรุงให้มั่นคงนั้น แม้ไม่มีศัตรูศาสนาก็ต้องบำรุงโดยตลอด ถ้าไม่มีเหตุจำเป็นให้สมควรกันแล้ว ก็ถึงจุดจบเช่นเดียวกัน คือบำรุงให้มีวัด บำรุงให้พระภิกษุสามเณรบวชสืบพระพุทธศาสนา บำรุงให้มีการศึกษาเล่าเรียนและปฏิบัติบำรุง ให้มีการเผยแผ่ บำรุงให้วัดมีถาวรวัตถุเป็นสัญลักษณ์ของพระพุทธศาสนา^{๒๘}

^{๒๖} ทรงคุณ จันทจร, (การศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการจัดการศึกษาและศาสนาเพื่อความร่วมมือในการพัฒนารูปแบบและขบวนการศึกษาและศาสนาระหว่างไทยลาว), หน้า ๒๕.

^{๒๗} Ven.Khamyad Rasdavong, A Historical study of Buddhism in the Lao People’s Democratic Republic from 1975 to 2004 ce., Thesis of Master of Arts in Buddhist Studies, (Bangkok : Mahachulalongkornrajavidyalaya, 2004).

^{๒๘} นายดริรัตน์ ปิ่นประยงค์, การศึกษาบทบาทของอุบาสก-อุบาสิกา ในการบำรุงพระพุทธศาสนา ศึกษาเฉพาะกรณี การบำรุงพระพุทธศาสนาของผู้ปฏิบัติงานการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย สายงานธุรกิจระบบส่ง, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๙), หน้า ๘๙.

๑.๗ วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพภาคสนาม (Qualitative Research) ซึ่งมีขั้นตอนในการวิจัยดังต่อไปนี้

๑.๗.๑ ศึกษาค้นคว้า และรวบรวมข้อมูลจากเอกสารชั้นปฐมภูมิ (Primary Sources) คือ พระไตรปิฎกภาษาไทยและบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๑.๗.๒ ศึกษาค้นคว้า และรวบรวมข้อมูลจากเอกสารชั้นทุติยภูมิ (Secondary Sources) คือ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๑.๗.๓ การรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ด้วยวิธีสัมภาษณ์เชิงลึก (In-dept Interviews) โดย สัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ๓๐ รูป / คน ได้แก่ (๑) กลุ่มพระสงฆ์ จำนวน ๑๐ รูป (๒) กลุ่มอุบาสก จำนวน ๑๐ คน (๓) กลุ่มอุบาสิกา จำนวน ๑๐ คนที่อยู่ในเมืองปากเซ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

๑.๗.๔ วิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดตามวัตถุประสงค์

๑.๗.๕ เรียบเรียงและสรุปผลการวิจัยพร้อมข้อเสนอแนะ

๑.๘ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑.๘.๑ ทำให้ทราบถึงบทบาทของพุทธบริษัทในการทะนุบำรุงพระพุทธศาสนาในสมัยพุทธกาล

๑.๘.๒ ทำให้ทราบถึงบทบาทการทะนุบำรุงพระพุทธศาสนาของพุทธบริษัท ในเมืองปากเซ แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตย ประชาชนลาว

๑.๘.๓ ทำให้ทราบถึงบทบาทของพุทธบริษัทในการส่งเสริมทะนุบำรุงพระพุทธศาสนาในเมืองปากเซ แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐ ประชาธิปไตย ประชาชนลาว